

Telegrafu

Organ național-biseric

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Str. Șaguna 8

Sibiu



Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei
luni 120 Lei. — Pentru străinătate un an 900
Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Martia și Vinerea

Correspondențele
să se adreseze Redacției Telegrafu Român
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne-
francate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiilor
un și un mic 6 Lei pentru odată, dacă se pu-
blică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului Te-
legrafu Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Semnele unei reacțiuni binevenite

Până la războiu bisericile noastre erau pline de lume, în orice sat te-ai fi dus. Iși țineau oamenii de-o sfântă datorie să lase pentru câteva ceasuri toate treburile și să se înfățișeze acolo înaintea lui Dumnezeu ca să-le ajute în viață, în multele năcazuri. Nici bolnavul nu trebuia să stea întins pe pat în timpul sfintei Liturghii, când Dumnezeu e mai de față pe tot pământul decât în cealaltă bună vreme. Aerul, paserile, pământul, cu tot ce-i pe el erau socotite ca inundate în momentele acestea de un val de sfințenie, de un suflu care le înoște curățindu-le de toată pata și de toată umbra scăderilor.

După război am asistat la o apreciabilă răcire a râvnei de-a lua parte la sfânta slujbă a Liturghiei. Și ceceace-i mai curios, lucrul acesta nu se observă numai la oamenii cărora le-a scăzut religiozitatea, ci chiar la cei cari simt lipsa hranei duhovnicești a religiei și dau destule dovezi de o intensificare a sentimentului religios și de-o încordată preocupare de cele religioase. Și mă gândesc aci la mulțimea celor

trecuți la secte, dar și la alți ortodocși foarte buni cari își caută pe lângă, sau alături de cultul dumnezeesc alte forme de manifestare a vieții lor religioase: adunări cu cântece, cu rugăciuni improvizate, cu multă predică și explicație a sfintei Scripturi etc.

Ar fi greșit să vedem în aceste noi forme de manifestare religioasă numai decât tendința de raționalizare a religiei, cel puțin cât privește pe cei cari le practică cu toată convingerea și căldura; căci ei atribue acestor forme aceeași putere mistică pe care o atribuim noi slujbelor și Tainelor dumnezeiești. Am putea să atribuim această tendință de raționalizare cel mult celor cari au inițiat aceste forme și le-au popularizat. Și aci ar trebui să mergem până la Luther.

Dar nodul stă airea. Chiar presupunând că intenția cu care se dedau acești creștini la noile lor forme de manifestare religioasă este identică cu cea cu care participau la cultul divin, chiar presupunând că învălesc cu aceleași gânduri mistice gesturile lor, noi cari suntem paznici unor adevăruri obiective religioase, trebuie să veghem ca aceste adevăruri să nu fie alterate în cadrul Bisericii. Și Liturghia noastră dimpreună cu celelalte sfinte slujbe

ale Bisericii noastre nu sunt numai manifestări religioase subiective, ci în primul rând expresii ale unor daruri obiective și acțiuni obiective și îndreptate asupra noastră. Sf. Liturghie, nu numai exprimă dealungul ei în definiții și în minunate imagini tot tezaurul credinței noastre, ci și este un act dumnezeesc: jertfirea pe altar a lui Isus Hristos și împărțirea darurilor jertfei sale la toți credincioșii de față. Asemenea sunt și celelalte slujbe bisericesti. Și tocmai prin faptul că ele sunt acțiuni obiective, de-ale lui Dumnezeu, răspund mai mult trebuințelor sufletului nostru de-a avea pe Dumnezeu cât mai sigur și mai apropiat. Depinde numai ca să știm evidenția și utiliza aceste comori ale Bisericii noastre și atunci vor păli în fața lor toate formele de cult cari sunt produse subiective omenești.

Așa stând lucrurile trebuie să privim cu neîncredere și cu teamă orice orientare religioasă care diminuează întrucâtva prestigiul incomparabil al Sf. Liturghii, care o neglijează în favorul altor forme de manifestare religioasă. Dar în același timp avem datoria să pornim și să ajutăm reacțiunea împotriva tendințelor de înstrăinare dela cultul

dumnezeesc, explicând credincioșilor sublimitatea slujbelor dumnezeiești prin graiu viu și prin scris, ca aceia să poată participa activ la executarea lor.

Semnele unei astfel de mișcări se și arată de altfel. Iată, profesorul dela Academia de teologie din Sibiu, Dr. Nicolae Terchilă, a publicat de curând o foarte folositoare broșură popularizatoare «Tâlcuirea Liturghiei» și are de gând să continue cu tâlcuirea și a altor părți ale cultului ortodox. Tot domnia sa a început cu ajutorul studenților teologi să instruiască copiii dela unele școli primare din Sibiu în cântarea bisericască pregătind generațiile ce vin să participe activ la slujba sfintei Liturghii, dând toți credincioșii din biserică răspunsurile. Ideea aceasta și îndemnul spre realizarea ei vin dela Înalt Prea Sfințitul nostru mitropolit, încă de acum câțiva ani. Ne bucurăm acum că se găesc tot mai mulți cari să și-o însușiască și să lucreze pentru ea. Participarea activă la cultul divin e un desiderat al omului modern. Catolicii, al căror cult e astfel însușit că exclude cu totul pe laic din el, fac azi sforțări pentru modificarea cultului în vederea introducerii elementului laic la executarea lui. Noi,

FOIȘOARA

Impresii din Marocul francez

de Dr. G. PREDA,
vicepreședinte al „Astrei”

O călătorie în Maroc necesită în trecut lungi preparative și multă cheltuială. — Pentru a o putea întreprinde trebuia să ai la dispoziție un întreg aparat de servitori, călăuze, animale și obiecte de campament. — Era un adevărat lux, pe care nu și-l permiteau de cât persoanele bogate sau cei încredințați de misiuni oficiale.

Pe lângă oboseală și cheltuială, călătoria mai era expusă la aventuri desagrabile, la capturări din partea indigenilor, cari acordau eliberarea numai în schimbul unor sume mari de bani.

Astăzi situația s'a schimbat. — Ori cine poate călători în Marocul francez și nu numai în marile orașe

de pe coasta Atlanticului și Mediteranei, dar în oricare colț al țării, în absolută siguranță și (în cele mai multe locuri) cu cele mai moderne mijloace de transport: drum de fier, autocar, automobil, avion.

Deși în unele părți ale Marocului găsim și căi ferate electrice, totuși, serviciul automobilelor de turism, este cel mai căutat, atât din motivul că poți călători comod (șoselele fiind bituminate și autocarele categorisite, nu numai pe viteza parcursului, dar și pe clase), cât și a scurtului timp de parcurs.

Prin aspectul său african, prin peisagiile sale sălbatice, prin varietatea climatelor, Marocul francez prezintă din punct de vedere turistic un izvor de impresii noi, intense, diferite de acele ce ți le procură Algeria și Tunisia.

Atât viața indigenă cu moravurile ei curioase, cât și arta musulmană,

cu monumentele ei (ce fac parte din faimoasa școală Maghezebină) atrag pe vizitatori.

Vin aici însă și mulți alți oameni, cu inițiative îndrăznețe, dornici de a realiza câștiguri pe terenurile noi, propice unei utilizări.

In alegerea unui itinerar ești pus în impas.

Poți face un mare circuit prin Africa de nord, de la Est la Vest, trecând prin intinsele posesiuni franceze: Tunis și Algeria și, ajungând Marocul de Nord, îl parcurgi până la sud.

Poți face un turneu al Marocului occidental, începând de la Casablanca și cu excursii la Sud, spre Marakesch, la S. V. pe coasta Atlantică, la N. și NE. spre Rabat, Fez, Mekneș și Volubilis.

Poți întreprinde un turneu mai mare în Marocul oriental, începând de la Oudja și trecând prin Taza,

Traourit, oazele sahariene Figuig și Colomb Béchar sau un altul, mai simplu, prin Figuig, Haut Guir și Ziz.

Mulți se mărginesc numai la un turneu în Nord, făcut după o escală în zona spaniolă. — Acest din urmă turneu, întreprins prin masivul muntos al Djebalei și Rifului, este considerat încă ca puțin hazardat, din cauza in-surgențelor din munți.

De obicei itinerarul se întocmește după ceceace dorești să vezi mai mult. — Pentru amatorii de orientalism și de viață indigenă se recomandă marile capitale: Rabat cu Salé, Fez, Mekneș, Marakesch, etc. Acei ce preferă spectacolul vieții moderne îl pot găsi în orașele de pe coastă, adică în porturile de comerț: Casablanca, Rabat, Agadir, etc., cari, de și sunt invadate de elementul european, păstrează încă multe din caracterele proprii ale organismului marocan.

cari avem un cult, care distribue atât de sublim rolurile între preot și laici, un cult care se cere executat de toți, solidar, după rolul ce-l are fiecare, să ne astupăm urechile la cerințele vremii?

La sfârșitul lunii acesteia se adună preoțimea ardeleană în congres.

Ar fi un excelent prilej să se aducă chestiunea aceasta în discuție. Dacă nu se va ajunge încă la schițarea unui plan de acțiune sistematică pentru valorificarea maximă a cultului nostru, se va arunca cel puțin în inimi sămânța unor extrem de utile preocupări.

Dr. D. Stăniloae.

Vocație preoțească

Cu începerea noului an școlar, noi recruți, călăuziți de idealul sacerdotal, s'au apropiat de școlile teologice, ca o undă proaspetă, menită să continue și să întretie întregirea cadrelor noastre preoțești.

Azi, când drumurile spre alte profesii par blocate de surplusul postulanților, numărul studenților în teologie a crescut considerabil. Să fie, această impresionantă aspirație spre teologie, un oportunism bine calculat? Sau e o generoasă revărsare de vocație preoțească peste noii noștri tineri?

Eată întrebări care au darul de a ridica o problemă ce merită să fie adâncită de slujitorii bisericii.

Dacă am diagnostică viața din corpul nostru preoțesc, am găsi, și cheia care să ne deslege și explice suprafața și adâncul vieții noastre bisericesti.

Un lucru, în afară de orice controversă, îl constituie faptul, că preoția a suferit deprețiere în sânul societății în timpul celor zece ani dela unire. Figura preo-

tului se proiectează, pe suprafața vieții sociale, cu un rol diminuat, având mai mult un «curs forțat», ca să ne servim de o expresie a economiei politice.

Cauza acestei stări de lucruri o formează, în primul rând, o anumită mentalitate în sânul intelectualității, care a inferiorizat rolul preotului, așezându-l în urma celorlalte categorii sociale și declarându-l adesea de inutil și demodat. Această mentalitate, profund păgubitoare bisericii, a fost indirect alimentată de o seamă de preoți cari prin atitudinea lor au deservit cauza preoțească.

În mediul social, vrăjmaș preoției, ce puteau face niște preoți cari nu s'au identificat cu preoția, decât să se acomodeze acelei mentalități, încheind compromisuri care au avut drept rezultat reducerea rolului reprezentat de ei în societate.

Așa, unii slujitori ai altarului s'au politicianizat, refuzând adesea să se mai recunoască în ipostaza lor adevărată de preoți ai lui Isus, — atitudinea și acțiunea lor erau negația misiunii preoțești. Atât de puțină alipire față de preoție au manifestat unii dintr'înșii, încât nu s'au sfiit să declare la ocazii că:

«N'am să-mi mai fac nici un băiat popă la țară, ci «domn» la oraș»!...

Evident, prin «domn» se înțelegea avocat, medic, inginer, în sfârșit orice, numai cucernic slujitor al lui Isus, nu. Eată o muștră elocventă despre totala lipsă de vocație preoțească!

A doua cauză, care a născut această tristă realitate, a fost împrejurarea că mulți au socotit preoția ca un fel de expedient, ca un paravan, venit în timp de război, dar care nu mai poate satisface aspirațiile lor în timp de pace. Numărul acestor des-

preoți nu este prea mic. Profitori ai hainei preoțești, ei nu aveau comun cu preoția decât meschine interese. Indivizi, consecvenți cu idealul lor de viață, curând au desbrăcat haina preoției incomodă în echilibristica socială din timp de pace. Aceștia au fost trădătorii și apostatii cari au schimbat altarul creștin cu un birou notarial, advocațional etc.; acestia reprezintă fermentii de disoluție și de denigrare a vieții bisericesti.

În al treilea rând, preoția în multe cazuri s'a valorificat ca poziție strategică în luptele electorale. Funcția esențială a preoției creștine a rămas, astfel, în penumbră.

Dacă așa se înfățișează, — cu anumite excepții — bilanțul aproximativ al vieții preoțești, — se impune de urgență reabilitarea preotului și a misiunii preoțești prin așezarea lui earăș la rolul istoric și canonic, prin repatrierea lui la altar și în funcția spirituală, de unde s'a expropriat prin slăbiciuni și păcate.

Este «pium desiderium» astfel de schimbare? Nu. Ea se va realiza atunci, când noile generații de preoți își vor câștiga conștiința preoțească puternică; atunci când fiecare preot va fi convins că oficiul preoțesc este cel mai avansat din câte pot să fie pe pământ; atunci când vor înțelege adâncul bogăției și al înțelepciunii dumnezeiești, care a rezervat preoției creștine înfricoșata taină a jertfei euharistice, pe care s'o reproducă în lungimea veacurilor, «măcar deși stau înaintea Ta mii de arhangheli și zeci de mii de îngeri, heruvimii cei cu ochi mulți și serafimii cei cu șase aripi»...

Dela noua generație de preoți se așteaptă înviorarea tot mai bărbătească a cadrelor preoțești, ceea ce se înfăptuește prin

o selecționare riguroasă a candidaților pentru școlile preoțești.

Dacă cei primiți la aceste școlile au venit mânați de vocație preoțească, nu le va fi greu să întâlnească pe Mântuitorul în simbolicul drum al Damascului; vor avea astfel bucuria că nu în zadar au alergat.

Eată ceea ce trebuie știut de cei ce s'au hotărât să plece pe calea preoției creștine.

Pr. Aurel Radu.

Restaurarea valorilor

Avem în față numărul ultim al al revistei «Gândirea», în care dl Nichifor Crainic publică un articol, intitulat: «Stat și cultură», arătând că: Ministerul artelor, chemat să afirme «ideea statului cultural», a fost desființat, ear «rămășițele lui, aruncate la departamentul spitalelor», au fost îngropate «fără nici o pompă». În ceea ce privește «societatea burgheză actuală, nici ea nu înfățișează condiții prielnice spiritului creator». El e esențialul; ea prefera perifericul. Otrăvită în cheagul ei lăuntric, clătinată în echilibrul ei, confuză în judecata valorilor reale ale vieții, societatea contemporană aleargă după paliativele durerii și crede că le-a găsit în gâdilările ușoare, de epidermă: cinematograful, sport, radio, charleston și bar. Vârtej de senzații ce bicuie precipitat sensibilitatea, robind o unui sensualism obsedant ce nu mai îngăduie controlul judecății. Viața în spirit a devenit un anacronism; viața în senzație o teroare delicioasă. Idealul femeii e șoferul, al fetei dansatorul de bar și eroul de cinematograful, al adolescentului nudul și boxeurul cretin, al omului desamăgit cocktailul, al funcționarului delapidarea, al omului de stat lovitura multimilionară, al falitului sinuciderea». Ș. a. m. d. Te înfiori, te cutremuri, — dar e cam așa.

Răsturnarea valorilor tradiționale este fapt real, — pe care dl N. Crainic îl descrie cu tot meșteșugul talentului său și cu toată obiectivitatea omului care veghează la căpătâiul destinului cultural al neamului.

Subliniem și să subscriem apelul D-sale, adresat către elita creatoare a României.

Privelistile forestiere sunt rezervate călătorului în împrejurimile Magadorului, Zaerului sau la Ifrane, Azrou, unde găsim pădurile cu cedri.

Arheologia antică este reprezentată la Volubilis, unde despropările se fac cu activitate. Arheologia musulmană din vrăsta mijlocie o găsim la Rabat, Mekneș, Fez și Marakesch.

Un muzeu bogat de artă musulmană este la Fez.

La Mekneș, Rabat și Marakesch sunt expoziții permanente de artă indigenă, modernă, cari țin în curent publicul cu cele din urmă rezultate.

Cu privire la epoca călătoriei, trebuie să știm, că, exceptând zonele Mediteraneei și atlantice, unde avem o climă temperată, în restul țării sunt vara călduri mari, mai ales când bate vântul cald Chergui, asemănător Si-rocului. — Iarna încă întâmpină greutăți, în urma ploilor mari din lunile Februarie și Martie.

Este recomandabil, deci, să întreprindem călătoria primăvara sau toamna.

Timpul favorabil, cu nopțile uneori

frigoase, impune călătorului să plece înzestrat și cu vestminte mai groase. De asemenea trebuie să-și menajeze ochii, purtând lunete cu sticle fumurii.

Întreținerea este mai scumpă ca în Franța.

Trebuie să se socotească cheltuieli pentru un traiu potrivit, aproximativ 150 franci pe zi, de persoană, în care poate intra și transportul, cu trenul sau autocarul.

Făcându-se călătoria prin vre-o societate de turism, poți cheltui aceeași sumă, trăind însă cu mult mai bine, de oarece aceste societăți au avantaje la hoteluri și restaurante. Un astfel de voiaj te dispensează apoi și de grija bacșifului, care intră în costul călătoriei. Celor ce te întâmpină prin localuri sau pe stradă cu cuvântul „fabor“ (bacșis), este de ajuns să le răspunzi „Allah inoub“ (Dumnezeu să-ți dea), ca să te lase liniștit. La ieșirea din așezăminte de învățământ (medersas) și de artă (muzee) (și pe cari le poți vizita, plătind o taxă sau cu aprobarea ser-

viciului municipal), ești obligat să dai un bacșis gardianului.

Viza pașaportului pentru Marocul francez și se acoardă de consulatul Franței. Dacă însă treci și prin Marocul Spaniol, obții viza la legația Spaniei, după un aviz ce-l primește din partea poliției din Madrid, unde cere anumite informațiuni.

La frontieră ești cercetat de agenți vamali, pentru a nu introduce obiecte nepermise (arme) sau pentru a plăti taxa 12,5% pentru anumite alte lucruri, cari îți sunt indicate pe un tablou. Moneda franceză este primită pretutindeni. Marocanii au însă și moneda lor, care se poate schimba cu cea franceză fără de nici un alt adaos.

La vizita orașelor și monumentelor încă trebuie să se țină cont de anumite lucruri.

De obicei orașul francez este construit la oarecare distanță de cetatea musulmană, care nu este cu nimic amenințată în originalitatea ei. Edificiile vechi și de oarecare importanță din cetate, sunt clasate ca mo-

monument istorice și se bucură de o atenție și îngrijire deosebită.

Gubernatorii francezi, în special mareșalul Lyautey, a știut să menajeze pe băștinași, conservând cât mai bine fizionomia indigenă și istorică a orașelor marocane. Nici Fezul, cu „medersasurile“ sale, nici Marakeschul cu „Koutoubia“ sa, nici Rabatul cu „Kasbahul“ său, nu au fost decapitate sau inecate de viața modernă.

Pentru a da Marocului un organism urban adaptat cerințelor igienice moderne, s'a creiat orașul european, în apropierea celui indigen (cu care rămâne în strânsă colaborare politică și economică). În această parte europenească găsim o arhitectonică modernă inspirată din mediul indigen. Urbanismul modern se arată apoi în așezarea grădinilor, parcurilor, în circulația modernă, în distribuția geografică a cartierelor, etc.

În cetatea marocană este demn de văzut:

a) Medina sau cetatea musulmană, cu monumentele consacrate:

Nu ne trece prin gând să ne socotim printre acea elită, pe care dl Crainic o cheamă la acțiune de organizare comună. Dar sântem cu tot sufletul printre acei muritori de rând, cari au respectul și cultul elitei intelectuale, morale și creatoare, — cari cred și sânt convinși că aristocrația spiritului trebuie să domnească în lume și viață, — nu instinctul orb și mulțimea profană.

Câtă vreme ue vom mișca numai pe planul material al vieții, și neglijăm vatra focului sacru al culturii spiritului, omenirea nu se va îmbunătăți. În loc să scape de crize, va merge din rău în mai rău, până se va prăbuși sub răceala, tăcerea și indiferența idolilor săi neînsufiețiți. Va ajunge soarta celor doi șerpi din poveste, cari atâta s'au luptat și s'au mâncat unul pe altul, până ce nu le-au mai rămas pe câmpul de bătae, decât... cozile.

De acest adevăr par a se convinge tot mai multe capete, care simt răspunderea în față judecării din urmă a istoriei și a lui Dumnezeu. De aceea, în neputința de a vindeca boalele vremii și în desnădejdea morții care ne paște viața, ridică strigăte de ajutor tradiției, — spiritului, — elitei, — moralei, — religiei...

Noi auzim și înțelegem acest glas nu numai din gurile celor competenți și profați ei, mai ales, din freamătul vremii, din sgomotul asurzitor al mulțimilor care se agită, din noianul curentelor care sapă temeliiile umanității, din mulțimea nemulțumirilor ce clocotesc în cazanul societății moderne, și din tot ceea ce produce criză și durere, și păcate și moarte.

Spre mai bine, sau spre mai rău, vom merge, după cum vom acționa pentru restaurarea, sau pentru răsturnarea valorilor tradiționale, morale, intelectuale, creatoare și religioase. Este ceea ce spunea Moise izarailtenilor: «Viața și moartea am pus înaintea feții voastre și binecuvântarea și blestemul. Alege viața, ca să trăiești tu și sămânța ta» — omenire!.. Pr. Il. V. Felea.

Calendarul Bunului Creștin, vechiul calendar arhidiecezan, în editura Bibliotecii Arhidiecezane, Sibiu, se află sub presă și va apărea la începutul lui Noemvrie. Invităm instituțiile și firmele, care doresc să trimită inserate pentru calendar, să se adreseze editurii.

culturii religioase, învățământului (medersas), locuințelor, etc.;

b) Sukurile și fondukurile, destinate industriei și comerțului;

c) piețele publice, insufletește către sfârșitul zilei (din cauza căldurii);

d) melahul sau cartierul evreiesc (ghetto).

În acest oraș, blocat în ziduri înalte crenelate, casele și terasele sunt îngrămădite, în cât spațiile libere sunt rare. Străduțele strâmte și încălcite cu mulțimea care forfotă în sus și în jos, îți dau impresia unei mari densități. Circulația pe jos sau pe măgari, înșeuăți destul de original, („serijas“ marocan) se face cu anevoință.

Orașul indigen nu se prelungește în foburguri. O singură linie de grădini constituie împrejmuirea. În acest oraș se îndeplinesc apoi toate funcțiunile publice (politice, religioase, economice, etc.). În acest colț vei găsi „tolbasul“ și „marabutul“ cu oamenii „maghezenului“ și ai clasei diriguitoare; în altul pe burghezii proprietari sau negustori, în altul pe buti-

Statul și Biserica

Concluzii

Din aceste expuneri se desfac cu necesitate logică următoarele concluziuni:

Culte minoritare din România reprezentând, prin numărul, valoarea și tendințele lor, o mare forță socială, Statul trebuie să-și facă o preocupare principală din politica religioasă minoritară. Această politică trebuie să se întemeieze pe o cunoaștere directă și amănunțită a trecutului și prezentului politic-bisericesc minoritar, căci numai ea deschide omului de Stat, ca și organelor executive, orientările sigure în formularea și aplicarea doctrinei, carespunzătoare atât intereselor de Stat, cât și pretențiilor legitime ale cultelor.

Rolul determinant pe care Biserica-l are în viața minorităților noastre, cum și însemnătatea ce o reprezintă politiceste atâtea din aceste culte, impun în mod cel mai hotărât reînființarea Ministerului de Culte.

Aici vor trebui aduse și problemele de ocrotire socială, deoarece ele stau în cea mai strânsă legătură cu menirea Bisericii, dar și pentru motivul, că multe din cultele minoritare patronază asemenea opere, cari nu totdeauna rămân în rolul lor firesc. Cât de necesară este reînființarea Ministerului de Culte ne-o arată situațiunea de astăzi, când Cultele trăesc tot în vechea atmosferă, dispensate de orice control și supraveghere din partea Statului. Deasemenea se impune aplicarea neîntârziată a Legii cultelor, cu complectarea nepre-

cari (din „sukuri“ și „melahuri“), apoi pe meșteșugari, etc.

Viața economică se accentuează prin târgurile lor săptămânale, lunare și anuale. Industria este, de obicei, concentrată în orașele cu corporațiuni și oameni tehnici. Sub acest raport putem spune că aproape fiecare oraș își are renumele său, astfel: cuprul este lucrat la Marakesch, covoarele la Rabat, oalele și broderiile la Fez, etc.

Trecând prin orașul indigen trebuie să arunci ochii și asupra principalelor sanctuare, cari adăpostesc pe sfinții țării („rigal et bled“). Este interzisă însă intrarea în interiorul lor.

Orașele numite „makhezenice“ sunt considerate capitale imperiale (Fez, Rabat, Mekneș, Marakesch). Aceste orașe au o populație civilizată, urbană, iar sultanul residă câtva timp în palatul său regal (Dar el makhzen), care are un parc întins (aquedal).

Atât vizitarea palatului, cât și a parcului, se obțin cu greu.

Moskeele și sanctuarele sunt „horm“, adică închise pentru străini. Este interzis chiar uneori să privești

cu spozii... prin regulă... încă, fie prin e... Nu mai puțin elaborarea urgențelor... mentului de control... deoarece subvențiile... de milioane, acordate astăzi... Stat fără nici un criteriu, se întrebuintează de Culte după bunul lor plac. Criza financiară cumplită ce ne apasă, este prilejul potrivit, să se procedeze, la examinarea problemei subvenționării, prin constatarea precisă a averilor bisericesti.

Dacă această operațiune se va executa cu toată rigoarea și cu toată competența, se va ajunge la rezultate nebănuite, cari vor ușura Statul de sarcini considerabile. Abia în urmă se va putea traduce în faptă principiul egalității de tratament, după norme clare cuprinse într-o lege specială. Căci astăzi stăpânește, sub raportul subvenționării, cea mai strigătoare inegalitate — cum am dovedit-o în partea I. — pe urma căreia pătimește mai mult tocmai Biserica neamului românesc.

Subvenționarea nu este numai o simplă operațiune de aritmetică bugetară, cum o pot crede unii. În concepțiunea noastră ea oglindește însăși ideologia Statului cu privire la Culte și la însemnătatea lor în dezvoltarea permanentă a Societății. Constantând din graiul cifrelor, favorizarea unora și nedreptățirea altora, în chip fatal tragem concluzia, că politica bisericască a statului este profund criticabilă. Schimbarea ei pentru ziua de mâine se

dela ușă. Pentru a-ți face o idee, trebuie să te uiți dela distanță (— când ușa este deschisă), — sau de pe înălțimea vreunui „medersas“.

Cimitirile sunt întrucâtva interesante. Ele sunt situate la marginea orașelor, neînchise cu ziduri, fără vegetații, presărate cu morminte modeste sau „koubba“ vechi. Prin ele circulă lumea, ca prin locurile virane.

Pentru a nu te rătăci prin ulicioarele Medinei, este bine să iei cu tine un copil sau tinăr indigen, care profită de cunoștințele sale spre a te introduce aproape pretutindenea.

Călăuzele oficiale au tarife ridicate și nu au cunoștințe suficiente pentru o explicare mai științifică, a acelor ce trebuie să-ți arate.

Pentru vizite în interiorul țării se organizează itinerarii din partea biroului afacerilor indigene, care-ți garnatează în același timp viața.

Dacă în partea indigenă hotelurile sunt foarte rare, în schimb, în partea europeanizată, avem hoteluri cu confort splendid și restaurante cu preț fix sau à la carte. Vinurile sunt scumpe

va a... îmbrățiș... problemelor... cindu-le cu răg... nându-le în conform... teresele superioare ale...

Al doilea act este elab... rarea unui program de politica bisericască în linii mari, dar cu caracter de stabilitate și deci, pe cât se va putea, având asentimentul partidelor de guvernământ, sub auspiciile factorului constituțional. Acest program trebuie să pornească nu doar delat tradiția istorică a Țării și dela realitățile naționale de totdeauna.

Al treilea act și cel mai important, va fi însăși înfăptuirea conștientă și perseverentă a acestei politici, din partea Statului nostru. Dar pentru ca aceste condiții fundamentale să se realizeze, este nevoie să activeze spiritul de competență și dragostea de Biserică. Căci cu oameni politici stăpâniți de indiferentism sau chiar de ateism, nu se va ajunge nici odată la o serioasă și rotundă politică bisericască. — Pentru aceasta se cer suflete încălzite de puterea credinței și dominate de avântul pasiunii religioase. Singure asemenea suflete sunt în măsură să simtă și deci să priceapă

chiar cele indigene. De și apa în general este bună, totuși, cei mai mulți beau ape minerale.

Făcând cunoștința vreunui indigen bogat, care să te invite la masă, ai ocazia să vezi originalitatea mâncărilor și a serviciului.

Drept țică îți servește o băutură națională (un ceai parfumat cu mentă). Servitorii aranjați în rând, îți prezintă pe platane mâncările acoperite cu niște cuvercle conice, făcute din un fel de papură. Toți își spală mâinile în un vas de cupru, frumos cizelat (tas). Apoi se grupează pe saltele, în jurul unei mese rotunde și joase (teifor), pe care ți se servește mâncarea. Incepe prin a te servi cu o prăjitură mare, de foi cu carne de porumbel, tocată și presărată cu zahăr sau canela (bestla), vine apoi o mâncare de berbec copt (nakalli) și alte câteva feluri cu pui sau porumbel (fripti sau ragout) și cu gemituri de migdale, bob, cartofi, anghinare, morcovi, masline sau salade, etc. Urmează prăjitura cu miere (halvaua), tradiționalul „kuskus“ și „seksu“ (sim-

Mai multă publicitate

Am citit lucrarea părintelui Nichifor, *Bugetul Cultelor pe 1931*, cu tratamentul mașter al Statului român față de biserica ortodoxă. Cu banii noștri, a celor 13^{1/2} milioane de români ortodocși contribuabili s'au favorizat cultele minoritare cu Lei 6.614.000 (șase milioane șase sute patrusprezece mii) Lei...

Nu ți-ar veni să crezi, dacă datele n'ar fi publicate pe temeiul *cifrelor* seci, și totuș grăitoare.

Acel buget pe 1931 lovește mai ales biserica ortodoxă din Ardeal, abia scăpată de sub prigoanastăpănilor ungurești. Uniții noștri, cu 1 milion de credincioși, primesc din buget mult mai mult decât milioanele de ortodocși.

Toți cei ce cetesc nedreptățile acestea, se minunează cum e posibil ca în o țară cu o majoritate zdrobitoare de ortodocși să ajungă biserica lor un fel de Cenușotcă din poveste, și se întreabă: Ce e de făcut?

Indiferentismul ortodocșilor cari au condus Ministerul de culte, în forma de ieri, e deadreptul dezastruos. Bugetele pe 1928, 29, 30, 31 ni-au arătat că trăim sub călcăiul minoritarilor.

În zadar scriem, preoți și mireni, în ziarurile noastre bisericesti și în reviste. Pe acestea nu le citesc, în afară de preoți, decât puțini oameni de carte dornici de a cunoaște problemele bisericii.

Este neapărată trebuință să se deschidă o pagină permanentă a bisericii noastre ortodoxe în câteva din marile noastre cotidiene, — o pagină, unde preoți și mireni să scrie zi de zi pentru a desmorți din toropeală pe toți bunii credincioși, mai ales pe cei din clasa noastră cultă.

Să creiăm un curent ortodox în România ortodoxă.

A ne «lăsa pe tânjală», în speranță că mâne poimâne o să apară gazeta zilnică a clerului, e păgubitor pentru biserica ce o păstorim și pentru credincioși cari se închină și azi în biserici sărăcicioase ca la 1600, lipsite de ornate, de clopote, de cărți rituale, — pe când alte confesiuni, *cu banii noștri*, au biserici pompoase, îngrădite cu grilaje de fier și beton, înzestrate cu covoare scumpe, cu ornate splendide, cărți și sobe de teracotă...

În articole de ziar răspândite zi de zi trebuie informată și luminată opinia publică despre tot ce aparține bisericii ortodoxe, și trecutului și viitorului său, și al credincioșilor cari susțin. De presa, dacă este armă modernă de luptă, să ne folosim și noi de ea. Acele articole și notițe, zi de zi, vor avea darul a limpezi mintea oamenilor cari trăesc poate departe de sfintele altare, — că biserica în stat e o necesitate de neînlocuit. Vor vedea, că la noi nu trebuie să se facă cecece s'a făcut în Rusia.

Alte tagme b. o. învățătorii, dându-și seama de ajutorul ce li-l dă presa pentru cauza lor, au deschis cu Octomvrie a. c. o pagină la un cotidian din capitală.

Azi, ca totdeauna, numai prin luptă se câștigă ceva. Cece stau nemișcați, pierd și ce brumă au avut.

Deci fără întârziere:

O pagină zilnică, în ziare zilnice ortodoxe, o pagină condusă de suflete nobile de preoți și mireni apărători devotați și pricepuți ai bisericii ortodoxe.

Să trecem dela defensivă neproductivă la ofensivă înțeleaptă, pentru a forma o armată creștină ortodoxă, devotată patriei, neamului și bisericii strămoșești.

P. Dionisie Bucur.

CAROL II.

Episcopul Cosma al... a făcut un raport asupra cum trebuie primiți ad... și bap... în sânul bisericii... și s'a hotărât ca acei cari au primit botezul ortodox sau catolic și se reîntorc sau vin la ortodoxie, să fie reprimiți prin ungeri cu mir, iar cei născuți, crescuți și botezați de sectari direct, vor fi primiți în sânul bisericii prin botez.

S'a luat apoi în discuție proiectul de regulament pentru profesorii de religie creștină ortodoxă dela școlile de stat și particulare, întocmit de arhiepiscopul Andrei Crișanul.

P. S. Sa arhiepiscopul Tit Simedrea a propus ca în loc de regulament să se întocmească un memoriu, care să fie înaintat ministerului instrucțiunii, astfel ca dezideratele acestui memoriu să se transforme în lege.

Sf. Sinod a hotărât trimiterea proiectului de regulament, însoțit de un memoriu guvernului.

În ședința din ziua următoare, în urma intervenției comisiei monumentelor istorice, s'a aprobat ca bisericile în care nu se mai slujește să poată fi transformate în muzee cu două condițiuni: 1. să se aibă aprobarea episcopului respectiv și 2. să nu se depună în aceste biserici obiecte profane cu caracter potrivit spiritului bisericii.

Sinodul întocmise un proiect de regulament pentru organizarea patriarhiei române.

Acest proiect a fost trimis încă din luna Martie guvernului spre aprobare.

Acum el a fost înapoiat sinodului cu mai multe observațiuni și propuneri. Aceste propuneri au făcut obiectul unei lungi discuții.

S'a discutat în deosebi asupra chestiunii sinodului permanent și a fixării drepturilor prerogativelor patriarhale în conformitate cu canoanele.

Discuțiile au avut un caracter general, rămânând ca în ședințele ulterioare să se treacă la lucrările de amănunt.

Oceanul și marea îl răcoresc și-i dau cerul senin, diferit de acel al Orientului. Influența umedă și binefăcătoare a lor se întinde până la pantele Rifului, Taza și versanturile Atlasului. Dela Ocean pornesc ploile de primăvară și toamnă. Muntele Atlas participă și, pot zice, comandă în parte viața marocană.

El este acel ce fertilizează câmpiile întinse dela picioarele sale. Impulsia sa o exprimă în puternice izvoare cari dau râurile și fluviile ce trecând (uneori) prin stepe, ajung la Ocean. El este acel ce a salvat Marocul de deșertul Saharei și a permis să se anexeze acestei țări frumoasele oaze Draa și Dades, cu apele lor vii, clare și cu arborii stufoși.

Deșertul Saharei amenință Marocul. Oprit la Sud de munții Atlas, el se urcă în regiunea estică până la Moulouja. Atingând fața meridională a munților Atlas, deșertul Saharei îi imprimă puterea sa, făcând ca versantul munților din această parte să se presinte arid și stâncos, prin opoziție celuilalt versant, unde găsim verdețură și coline de palmieri.

Din acțiunea acestor forțe diverse rezultă numeroase tipuri de climate, vegetațiuni și cursuri de apă. Este drept că se simte în multe locuri lipsa apei și acolo unde se găsește se captează, se menajează și se utilizează înțelepțește.

Atât relieful cât și climatul fac ca Marocul să cuprindă regiuni naturale cu caractere geografice proprii. Avem în primul loc: Marocul atlantic la Ocean, întors cu spatele spre Algeria; apoi Marocul muntos, în mare parte inaccesibil; Marocul de Nord, plin de cursuri de apă, verdețură și păduri, cari contrastează cu Marocul de sud, uscat și plin de stepe.

Sub raportul populației putem spune că Marocul este o țară veche, în care omul cu un orizont redus și o viață automată rămâne strâns legat de pământ, pășune sau de izvorul de apă.

Pe stâncile regiunii oamenii berberi din Vest, Sud Est și Nord și-au așezat corturile, mai târziu au ridicat „kasbah“-urile, au întocmit târgurile și orașele, dând vieții marocane acea

impulsie care o face să salte până la Marocul modern.

Cele mai primitive urme omenesti le găsim dealungul văilor naturale, la picioarele Atlasului, în câmpiile atlantice și spre Sebou și Moulouya.

Peste acești oameni închiși între râuri și munți, au venit invaziunile: ale Fenicienilor, Cartagenezilor, Argonauților, și Marocul de nord cu metropola sa Volubilis, a fost asociat la latini și pacea romană.

Mai târziu au pătruns aici valul germanic și vandalii. Cea mai importantă invazie a fost însă cea arabică și islamică, care prin moscheele sale, palatele sale, transformă țara în o împărăție cu dinastie puternică. Sultani ieșiți din aceste dinastii sunt acei ce aduc în zidurile Marocului, atât pe berberii din Sahara, cât și pe negrii din Sudan.

Întreprinderile spaniole și portugheze, ca și migrația francezilor și italienilor au ajutat ca acest popor berber să câștige o cultură și un grad mai înaintat de civilizație.

Sf. Sinod

În ședința a doua, ținută la ora 10 a. m. în 16 l. c., Sfântul Sinod dăruie omagii pentru Suveran prin regele I. P. S. Sale Patriarhului Miron. Deschizând ședința, înaltul prelat arată că ziua de aniversare a nașterii M. Sale Regelui trebuie să găsească viu ecou în sufletele tuturor credincioșilor ortodocși, Suveranul fiind întâitul rege al țării născut și crescut în legea strămoșească. Biserica participă cu dragoste și devotamentul la lucrările de bine pe care poporul român le trimite astăzi Domnitorului său.

Sf. Sinod expediază, după aceasta, la Sinaia o telegramă omagială în numele bisericii ortodoxe.

Ședința se ridică la ora 1 d. a. Ședința a treia s'a ținut în 19 l. c. Sf. Sinod respinge propunerea Ligii Națiunilor pentru o dată fixă a Paștilor.

S'a raportat, în aceeași ședință, asupra scrisorii patriarhului ecumenic relativă la convocarea prosinodului, care se întrunește la Vatopedi dela Muntele Atos în 19 Iunie 1932.

S'a discutat chestiunea înființării episcopiei ortodoxe în Maramurăș ș. a.

În ședința din 20 Octomvrie, I. P. S. Sa patriarhul a citit răspunsul Suveranului la telegrama adresată de

u sau cu carne și lapte), în sfârșit desertul sau „mehannecha“ (adeacă asta de foi cu migdale).

Se mănâncă mai mult cu degetele. Se bea orangeadă, lapte de migdale sau apă parfumată cu flori de portocali (indigenii nu beau, de obicei, alcool sau alte băuturi fermentate)

După masă se spală mâinile și se curăță dinți cu săpun. Se ia în sfârșit cafeaua sau un pahar de ceai, tot cu paste de migdale sau gris (kab el ghezal sau ghribia).

În restaurantele din orașe poți găsi aceleași mâncăruri. În triburi se mănâncă mai mult berbec (seffoud), „kuskus“ și „seksu“.

Odată aceste explicațiuni date, să intrăm în câteva considerațiuni de detaliu,

Marocul are o suprafață de 450.000 km p. (aproape cât Franța) și este încadrat între deșert, munți și Ocean. Oceanul atlantic, Marea mediterană, munții Atlas și vecinătatea Saharei constituiesc adevărate forțe fizice, ce-și exercită o puternică influență asupra țării.

Preoțimea tractului Hațeg la Sfintele lăcașuri

Din inițiativa șefului tractului nostru, preoțimea locală a făcut, în vara acestui an, o frumoasă excursie, pentru a cunoaște câteva din sfintele lăcașuri de închinare, de pe pământul patriei iubite.

În dimineața zilei de 25 August 1931, — afară de câțiva preoți, lăsați pentru necesitățile sufletiești ale credincioșilor tractului Hațeg, — în frunte cu p. protopop I. Ciocan, preoțimea, cu un autobuz, a plecat peste Petroșeni, prin pitorescul defileu al Săducului, la Situl schit *Lămici*.

Aici a vizitat locașul de închinare de pe platurile Gorjului, nu departe de fosta graniță despărțitoare de frați, așezat în mijlocul lanțului Carpaților.

Ocolind Târgu-Jiu, am ajuns la Sfa mănăstire *Polovragi*, așezată pe întinsa câmpie a Polovragilor, retrasă într'un unghi de munți, ale căror stânci uriașe, cenușii, o strâng spre răsărit și mează-noapte, pe malul stâng al sălbaticului Olteț. Mănăstirea înfățișează privesțele unei adevărate sihăstrie, a unui locaș de pace, din zidurile cărui nu se văd, decât ceriul și vârfurile munților acoperiți de zăpadă și ceață.

După ce am admirat picturile vechi, am grăbit spre mănăstirea *Horezu*. Iconostasul mănăstirii și parclisul lui Brâncoveanu, a înălțat sufletele și a stârnit admirația preoțimii noastre.

Tot în această zi am cercetat și mănăstirea *Bistrița*, unde am admirat munca neobosită a maicelor, pentru educația celor vre-o 160 orfani, cât și expoziția minunată, de lucruri de mână. Noaptea am poposit în vestita stațiune balnearo-chimaterică *Govora*.

În 26 August am vizitat salinele dela Ocnele mari, unde am văzut cum își ispășesc condamnații zilele de osândă. De aci ne-am îndreptat spre mănăstirea legendară, a meșterului Manole, dela *Cartea de Argeș*. Ne-a impresionat adânc, structura arhitectonică, frumoasa evanghelie a defunției regine Elisaveta, mormintele regilor Carol I și Ferdinand I., precum și pictura și palatul. La Biserica Domnească, pictura înfățișează scene aproape din toată biblia; aici sânt și osemintele lui Radu Negru.

Orice s'ar spune, populația marocană este un mozaic pe un fond berber, acoperit de o civilizație arabă și musulmană, curios cristalizată. Ideea că Marocul este o țară arabă, este lipsită de temei. Arabii-puri nu formează decât o pătură foarte subțire la suprafața rasei indigene și îi găsim instalați în orașele dela sudul Atlasului sau în câmpiile din N. E. țării.

Berberii sunt acei ce constituie adevăratul sânge al Marocului. Ei au fost martorii atâtor invazii și imperii. Ei au migrat succesiv și de aceea diferă prin dialecte, obiceiuri, geniuri de viață etc. Distingem printre ei: pe Rifanii din N., pe Zemiții din sudul Tazei, pe Berberii din Atlasul mijlociu și pe Cheleușii din muntele Atlas.

Țăranul Chleub dela munte este de obicei vesel, încrezător, resemnat și se deosebește de Rifanul fioros, întreprinzător, insurgent.

Ceeace face însă unitatea berberă, este aspectul vieții politice și sociale. Institutiile politice sunt cu totul democratice. Șefii sunt notabili ce poartă numele de Djemaa, în timp de pace, și de Amrar în timp de război. (Urmează)

După ploasa închinăciune, am plecat peste Vâlcea, Călimănești, Cozia, spre Sibiu. În 27 August, am cercetat schitul și sanatorul dela *Păltiniș*. Ne-a emoționat călduroasa primire a I. P. S. Sale Mitropolitul nostru Nicolae, care ne-a condus la schit, în mijlocul munților, unde am înălțat rugăciuni cucernice către Atotputernicul Dumnezeu. I. P. S. Sa ni-a spus istoricul și greutățile întâmpinate cu edificarea acestor așezăminte, care servesc astăzi de mândrie bisericii și neamului. După ce s'a întreținut cu preoțimea, asupra diferitelor chestiuni de propagandă religioasă-morală, îndemnând la intensificarea muncii întru cele duhovnicești, înaltul prelat ni-a dat arhierasca binecuvântare.

Cu amintiri neșterse în sufletul nostru, și cu cea mai deplină mulțumire, am plecat fiecare la ale sale. *Cor.*

Un act la vreme

Se știe că niște ignoranți în chestiuni de istorie au acuzat, înaintea tribunalului din Cluj, pe dl G. Bogdan-Duică de «calomnie prin presă»: *Ar fi* calomniat pe G. Barițiu, pe care dl G. B. D. — nici nu l-a cunoscut!

Chemat ca expert, dl prof. Dr. Leca Morariu, dela universitatea din Cernăuți, a răspuns tribunalului așa:

«Citat ca martor contra unui oarecare «Gheorghe Bogdan» improcusat pentru «calomnie prin presă», bănuiam despre ce poate fi vorba.

Lămurindu-mă pe cale particulară în chestiune, am onoare a vă comunica acum următoarele:

Faptul că un domn avocat — fie chiar Dr. Amos Frâncu — stă să polemizeze cu maestrul istoriei literare române Gh. Bogdan-Duică (deci nu «Gheorghe Bogdan»!), în chestiuni de specialitate a celui mai distins și mai obiectiv specialist al nostru, — are haz!!! Ba faptul acesta e chiar caracteristic pentru anumite împrejurări ardelenice!

În orice caz socotesc inutil ca pentru plăcerea unui domn avocat, care suferă de mania cercetărilor istorice, să fiu «excortat» (!) până la Cluj, pentru a lămuri chestiuni atât de bine

știute în republica literelor române, unde — Vă asigur pe conștiința mea de dascăl, — Gh. Bogdan-Duică e mai bine inițiat chiar și decât — dl Amos Frâncu.

De altfel — am convingerea că maestrul Bogdan-Duică a fost prea cruțător față de Barițiu.

Iar noi mai știm de mult și că Ardealul, Ardealul unor milenare rugăcini — și mai ales Ardealul blidului de linte dela 1700 — nu-l merită pe Bogdan-Duică!

Cu stima cuvenită:

Leca Morariu
profesor la universitatea Cernăuți.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. Înalt Prea Sfinția Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru *Nicolae*, a plecat în 20 Octombrie seara, cu trenul la București spre a lua parte la ședințele Sfântului Sinod.

În chestiunea achitării dotațiunii dela Stat a preoțimii, Consiliul arhiepiscopal a făcut în ultimul timp noi și energice interveniri atât la On. Minister al Instrucțiunii publice și al Cultelor cât și la On. Minister al Finanțelor, precum și la On. Președinție a Consiliului de Miniștri spre a se achita dotațiunea restantă pe timp de peste 5 luni, precum și a se reveni asupra nedreptei curbe de sacrificiu impus în mod retroactiv dela 1 Ianuarie a.c. asupra bietelor salarii preoțești.

Procesul de presă dela tribunalul din Cluj, în fața cărui, în zilele acestea, se găsea pe banca acuzaților un *academician* și profesor *universitar*, dl Gh. Bogdan-Duică, s'a terminat spre satisfacția opiniei publice românești, cu *achitarea* celui acuzat de a fi defaimat în presă memoria lui Gh. Barițiu. Insuși rechizitorul reprezentantului parchetului a cerut achitarea inculpatului, pentru că «justiția nu poate pune piedeci cercetărilor istorice». Reclamantul, unul dintre nepoții lui Gh. Barițiu, a făcut prin avocatul său apel împotriva sentinței tribunalului.

«ȘI SE VA MAI FACE». La criticele aduse circularei (apărute de curând în mai multe ziare), adresată de episcopul greco-catolic Alexandru Rusu dela Baia Mare către clerul său, cărui i se recomandă spre cum-părare și folosire cărți *ungurești* de predică, — răspunde *Unirea* blăjană (răfuindu-se, profund indignată, cu Neamul Românesc) că: «S'a făcut și până acum acest lucru și se va mai face». — Dacă se va mai face, RĂU se face: biserica, ce-și zice *românească*, socotim că are nevoie de alt soi de recomandări din partea conducătorilor de su-ficte mai mult sau mai puțin înstrăinate.

Societatea «Izbânda» a invalizilor și văduvelor de război, a debitanților C. A. M. și a tuturor concesionarilor dela stat, județ și comună, persoană juridică, filiala Cluj, — convoacă pe toți membri ei, precum și pe toți debitanții speciali, rurali și ordinari din Ardeal și Banat, Crișana și Maramureș, în un mare Congres, în zilele de 25 și 26 Octombrie a. c. în sala festivă a prefecturei jud. Cluj.

STIRI LOCALE

Ședință literară. La «Reuniunea culturală națională a meseriașilor români din Sibiu» se reîncheie seria ședințelor literare. Prima se ține Joi în 29 Octombrie a. c., la ora 8 seara, în localitățile proprii din strada Bruckenthal 17. Conferențieri: dnii Emilian Cioran protopop, și Dr. H. P.-Petrescu secretarul «Astrei». — Onor. membri sunt rugați a participa. *Comitetul.*

Primăria municipiului Sibiu aduce din nou la cunoștință că circulația cu *automobile, motocicletele și biciclete*, prin strada Pemplinger între Piața Regele Ferdinand și strada Turnului, strada Hecht și Poschen, pasajul la teatru între strada Livezii și strada Hartenek, pasajul între Piața Regele Ferdinand și strada Armbruster, precum și poteca de călărie între strada A. Barseanu și sub Arini până la Stea, — este *interzisă*. Contravenienții vor fi amendați.

Se aduce la cunoștință că ședințele ordinare ale comisiunii întreprindere a municipiului Sibiu se țin în fiecare zi de Vineri la ora 17 $\frac{1}{2}$.

Organizați Oastea Domnului

apele Loirei pentru a iriga locurile. Sidoine episcop de Mayence îndiguște apele Rinului contra inundațiilor. — Episcopul Denoh în Turania avea grijă să repare podurile. — Răscumpărarea captivilor și alimentațiunea săracilor constituiesc cele două funcțiuni principale ale episcopilor și preoților, pe o scară în-tinsă). — (Din l. franceză).

A murit Edison. Din New-York vine știrea morții celebrului inventator *Edison*, încetat din viață Duminecă în 18 Octombrie, în vârstă de 84 ani. Între multele și minunatele sale invenții, care au contribuit în măsură uriașă la mersul progresului omenesc, una dintre cele mai mari este lampa electrică; — inventatorul care, după mii de încercări costisitoare, ni-a dăruit *para electrică*, ar putea fi numit părintele luminii electrice. Cu moartea lui Edison dispăre omul genial al muncii creatoare, al stăruinței și sârguinței de fier. Omenirea, al cărei binefăcător a fost, îi va fi recunoscătoare.

Pagina sociologică

Chestiunea socială

de Preotul G.H. SECAȘ
VIII

B) Evangheliizarea Europei

Evangheliizare, din veacul al V—X. — Biserica nu a procurat bunăstarea și fericirea materială numai pentru popoarele Europei: li-a dat și prosperitatea morală convertindu-le. Din veacul al V. până în al X, toate zonele europene fură vizitate succesiv de către misionari și toate populațiile fură încreștinate rând pe rând.

Rezultatul acestei evangheliizări a fost imens, căci a consistat mai ales în a împedea pe barbari, de-ași însuși viciile vechii civilizații romane. Ea i-a conservat în frăgezimea și în originalitatea naturii lor primitive pe care a îndulcit-o cât mai mult posibil.

Patriarhatul supranatural, o urmare a patriarhatului natural al timpurilor primittve. — Opera de unire și de solidarizare familiară pe care patriarhatul natural a îndeplinit-o în socie-

tatea primitivă, a reluat-o cu mult mai multă amploare și succes în noua societate organizând în sânul ei un patriarhat supranatural în frunte cu episcopii, iar la bază arhimandriții și preoții.

Mărturisirea lui Gibbon «episcopii sunt aceia cari au creat Franța merovingiană», ar putea fi făcută pentru toate celelalte țări. Episcopatul a jucat în acel timp un admirabil rol: conciliere, pacificare, mijlocire între cei puternici și slabi, excomunicarea opresorilor, hrănirea săracilor, etc... astfel erau fundațiunile lor sociale diferite pentru a nu menționa decât pe cele principale. — (Când Sfântul Epifanie răscumpărase pe Italianii prizonieri la Burgunzi în 494, s'ar fi putut crede, scrie Enodius, martor ocular că câmpiile Galiei s'au golit deodată de populațiunea lor. Într'o sigură zi 500 de captivi eliberați părăseau Lionul pentru Italia. Mai mult de 6000 de prizonieri își mulțumiră repatrierea rugăciunilor sf. episcop de Pavia. — Didier, a reconstruit fortificațiunile din Cahors. Felix din Nantes canalizează

(43) 1-1

Act de mulțumită

Subsemnata Veturia Todoran n. Sârbu, văduva lui Eugen Todoran, fost director al Școlii normale din Sibiu, țin să aduc și pe această cale, ville mele mulțumiri societății de asig. «Prima Ardeleană» din Sibiu, pentru felul cum a înțeles să mă servească.

Numita societate — pe care o recomand tuturor ca pe o instituție de prima bonitate — mi-a plătit prompt și cât se poate de culant suma asig. de Lei 200,000.

Sibiu, la 17 Octomvrie 1931.
Veturia Todoran n. Sârbu.

Nr. 565/1931.

(83) 2-3

Concurs

Se publică concurs cu termin 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Lupșa, din protopopiatul Oltul.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

- 1. Salarul dela stat.
- 2. Sesiunea parohială: 10 jug. fânaț și 9 jug. pădure.

3. Câte 8 (opt) cofe de bucate dela fiecare familie (dela văduvi jumătate).

4. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească pentru întregul tract.

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta oficiului protopopesc Oltul, în Șercaia, până la termenul fixat.

Concurenții sânt invitați să se prezinte în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare spre a fi cunoscuți de credincioși.

Șercaia, la 10 Sept. 1931.

Oficiul protopopesc ortodox român Oltul în înțelegere cu consiliul parohial din Lupșa.

Valeriu Judele
adm. prot.

Nr. 340/1931.

(84) 2-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II Spring, protopopiatul Mercurei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

- 1. Salarul, dela stat, conform coalei B.
- 2. Sesiune parohială 29 jug. 1000 st. □, arător și fânaț, folosirea grădinei bisericii și terenul de 1/2 jug. dat pentru casă parohială.
- 3. Stole după învoială.
- 4. 6 sortii de lemne de foc anual din pădurea bisericii.

5. De locuință se va îngriji parohul, consiliul li va vota un relut de cvartir după învoială.

Reflectanții își vor înainta cererile de concurs cu documentele necesare oficiului protopopesc din Mercurea, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 6 Octomvrie 1931.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înțelegere cu consiliul parohial respectiv.

Avr. S. Pecurariu
protopop

Anunțuri și publicații se primesc cu prețuri cumpătate, la administrația ziarului:

Telegraful Român

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Nr. 1044/1931.

(80) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Peștera, protopopiatul Branului, publicăm concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

- 1. Salarul dela stat.
- 2. Venitele stolare, aprobate de Vener. Consiliu Arhiepiscopesc cu Nr. 4544/1929.

Reflectanții îndreptățiți la acest post sânt poftiți să-și înainteze cererile, provăzute cu toate actele necesare, în termen, oficiului protopopesc Bran, și să se prezinte în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispozițiilor reglementare, spre a cânta, eventual celebra și a face cunoștință cu dreptcredincioșii.

Zărnești, 1 Octomvrie 1931.

În înțelegere cu consiliul parohial.

Vasile Stoicanea
protopop.

Nr. 1043/1931

(81) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. Moeciul de sus, protopopiatul Brâului, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

- 1. Salarul dela stat.
- 2. Folosița a 2 jug. cad. fânaț.
- 3. Venitele stolare aprobate de Ven. Consiliu Arhiepiscopesc cu ord. Nr. 4544/1929.

Reflectanții îndreptățiți la acest post sânt poftiți să-și înainteze cererile, provăzute cu toate actele necesare, în termen, Oficiului protopopesc ort. rom. Bran, Zărnești, jud. Brașov, și să se prezinte în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispozițiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra și a face cunoștință cu credincioșii.

Zărnești, 1 Octomvrie 1931.

În înțelegere cu consiliul parohial.

Vasile Stoicanea
protopop.



REVERENZI ȘI ODĂJDII PREOTEȘTI

Dumitru Dușleag
Sibiu Târgul Peștelui 12 Sibiu

Ștofe și brâne în depozit perm.



A APĂRUT
BISERICA ÎMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declarațiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuția pentru ratificarea Concordatului, în ședința dela 23 Mai 1929, a senatului român de

Dr. NICOLAE BĂLAN
Arhiepiscop și Mitropolit

Prețul Lei 30.— + spese Lei 5.—. Se poate comanda dela Librăria Arhiepiscopale din Sibiu, trimițând prețul prin mandat poștal.

În editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhiepiscopale a apărut și se află de vânzare la Librăria arhiepiscopale din Sibiu:

HRISTU ANDRUTSOS
profesor la facultatea de teologie din Atena

DOGMAȚICA

bisericii ortodoxe răsăritene

Traducere autorizată de

Dr. DUMITRU STANILOAE
profesor la Academia teologică „Andreiană”

Prețul Lei 300.—, plus spese poștale Lei 20.—

Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

În editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhiepiscopale a apărut și se află de vânzare la Librăria arhiepiscopale din Sibiu:

Istoria Desrobirii Religioase a Românilor din Ardeal în secolul XVIII

de
SILVIU DRAGOMIR
profesor universitar, membru al Academiei Române

Vol. II
cu 75 documente anexate.
Prețul Lei 400, plus spese de poștă Lei 20

Volumul I costă Lei 200

A apărut în editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhiepiscopale și se află de vânzare la Librăria arhiepiscopale din Sibiu:

„Profeții mesianice în vechiul Testament”

texte alese de dl NICOLAE NEAGA, profesor suplent la Academia teologică «Andreiană», din Biblia publicată sub îngrijirea Sfântului Sinod în 1914, cari texte, pentru a fi cât mai accesibile la instrucțiunea didactică și exegetică în institutele teologice sunt înscrise cu titluri în conformitate cu importanța lor mesianică. Prețul unui exemplar Lei 55.—. Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

Librăria Arhiepiscopale

ORDINEA BAILOR

Baie în bazenul de înot și lecții de înot

Pentru bărbați:

Luni: închis
Marți: dela 8—10 ore a. m. pr. urcate
Mercuri: dela 8—10 ore a. m.
Joi: dela 8—10 ore a. m.
Vineri: dela 8—10 ore a. m.
Sâmbătă: dela 8—10 ore a. m.
Duminecă: dela 7—9 ore a. m.

Pentru femei:

Luni: închis
Marți: dela 10—12 ore a. m. pr. urcate
Mercuri: dela 10—12 ore a. m.
Joi: dela 10—12 ore a. m.
Vineri: închis
Sâmbătă: închis
Duminecă: dela 9—10 ore a. m.

Baie de familie:

Luni: închis
Marți: dela 1 1/2—7 1/2 ore seara pr. urc
Mercuri: dela 1 1/2—7 1/2 ore seara
Joi: dela 1 1/2—7 1/2 ore seara
Vineri: dela 10—12 ore a. m. și dela 1 1/2—7 1/2 ore seara
Sâmbătă: dela 10—12 ore a. m. și dela 1 1/2—7 1/2 ore seara
Duminecă: dela 10—12 ore a. m.

Pentru bărbați:

Băi de abur și de aer cald
Luni: închis
Marți: dela 1 1/2—7 1/2 ore seara prețuri urcate
Mercuri: dela 1 1/2—7 1/2 ore seara
Joi: închis
Vineri: închis
Sâmbătă: dela 8—12 ore a. m., dela 1 1/2—5 p. m., dela 5—7 1/2 ore seara prețuri reduse
Duminecă: dela 7—12 ore a. m. prețuri urcate

Pentru femei:

Băi de abur și de aer cald
Luni: închis
Marți: închis
Mercuri: închis
Joi: dela 1 1/2—7 1/2 ore seara prețuri urcate
Vineri: dela 1 1/2—5 ore p. m. dela 5—7 1/2 ore seara prețuri reduse
Sâmbătă: închis
Duminecă: închis

Băi de cură

Luni: închis
Marți: dela 8—10 ore a. m. și dela 1 1/2—4 ore p. m.
Mercuri: dela 8—10 ore a. m. și dela 4—7 1/2 ore seara
Joi: dela 8—10 ore a. m. și dela 1 1/2—4 ore p. m.
Vineri: dela 8—10 ore a. m. și dela 4—7 1/2 ore seara
Sâmbătă: dela 8—10 ore a. m. și dela 1 1/2—4 ore p. m.
Duminecă: dela 7—10 ore a. m.

Băi de cură

Luni: închis
Marți: dela 10—12 ore a. m. și dela 4—7 1/2 ore seara
Mercuri: dela 10—12 ore a. m. și dela 1 1/2—4 ore p. m.
Joi: dela 10—12 ore a. m. și dela 4—7 1/2 ore seara
Vineri: dela 10—12 ore a. m. și dela 1 1/2—4 ore p. m.
Sâmbătă: dela 10—12 ore a. m. și dela 4—7 1/2 ore seara
Duminecă: dela 10—12 ore a. m.

BAI DE PUTINA

Luni: închis
Marți: dela 8—12 ore a. m. și dela 1 1/2—7 1/2 ore seara
Mercuri: dela 8—12 ore a. m. și dela 1 1/2—7 1/2 ore seara
Joi: dela 8—12 ore a. m. și dela 1 1/2—7 1/2 ore seara

Vineri: dela 8—2 ore a. m. și dela 1 1/2—7 1/2 ore seara
Sâmbătă: dela 8—2 ore a. m. și dela 1 1/2—7 1/2 ore seara
Duminecă: dela 7—2 ore a. m.

In zilele de sărbătoare are valoare ordinea de Duminecă.